

OLIMPIADA DE LIMBA ȘI LITERATURĂ ROMÂNĂ
Etapa județeană, 19 martie 2022
clasa a XI-a

- **Toate subiectele sunt obligatorii.**
- **Eseul/răspunsurile nu vor fi precedate de titlu și/sau motto.**
- **Timpul de lucru: 3 ore.**
- **Total: 100 de puncte**

Citește cu atenție fragmentele de mai jos.

A.

„În țara Maramureșului se află un sat numit Cuha. Acolo locuia Dragoș, fiul lui Bogdan, împreună cu ai lui. Bogdan se mândrea că se trage din domnii cei vechi, iar fiul său ardea de dorința să arate ce poate. Multă vreme mama lui l-a împiedecat să plece, ca să nu-l piardă în acele locuri așa de primejdioase. Până ce un zimbru se arată lângă sat; tineretul se repede pe urmele lui. Dragoș îl socoate ca un semn prevestitor de bine și-și alege trei sute de tineri înarmați, obișnuși să sufere cu bărbăție orice trudă. Pornesc pe urmele zimbrului în adâncimile munților, și urmele îi duc la un pârau necunoscut până atunci. Sperând să găsească un semn, ei merg de-a lungul râului, oriunde-i duce albia lui. Iar cățeaua Molda îi ajută cu mirosul ei, căci, oriunde s-ar ascunde zimbrul, fie în locuri strimte între stânci, ca să scape, lăsând pe gonași să treacă înainte, ea, gădilată în nări de mirosul animalului, latră, adunând cu glasul ei, ca la un clopot, pe soldații risipiți, până ce și trâmbița dădea de știre despre animalul ascuns. Îndată tinerii se reped într-acolo, dar zimbrul, văzându-se descoperit de neobosiții lui urmăritori, își face loc cu putere printre gonași, și ei încep iarăși goana după dânsul.

De-abia au trecut Munții Carpați, și de pe coama munților înalți privesc spre pământul Moldovei viitoare. Ochiul cuprinde luncile Prutului, în care se oglindesc câmpiile curate ce se întind până la Nistru, câmpii întinse, care se arată ca o întindere fumurie sau ca mărime asemenea oceanului. Nistrul cel măreț își are izvoarele în țările coroanei polone, și chiar acolo unde desparte în două Podolia, curge pintre stânci sculptate natural, ca și cum ar fi lucrate de mână de om; e mai frumos ca Nilul, deși e slăvit Nilul, ce curge încunjurat de trestii. Nistrul întrece chiar Dunărea, a cărei ape sunt nesupuse albiei. Valurile Nistrului, în umbră, udă maluri cu pereți strimți, și fluviul poartă război cu Phoebus, ca să prindă din razele lui, căci stâncile aplecate îi ascund cerul. Țânțarul, dușmanul somnului oamenilor, nu se află aci. Și când se arată totuși maluri joase la vaduri, ele sunt asemenea labirintelor de grădini pe ape, sau asemenea sprâncenelor sublime de pe fruntea veselă a regelui slăvit, cu fruntea senină ca cerul! Dacă zeitele din fabulele grecești ar fi aflat de aceste ținuturi, ar fi venit desigur aci din Olimpul lor. Peste tot, câmpii mănoase, pășuni întinse; care alte pământuri în lume se pot asemăna cu acestea? Și Prutul iese din acest regat, râu bogat, șerpuint pe șesuri întinse cu câmpii mănoase pe maluri. Aci zădarnic te mai lauzi, Egiptule, că acolo în țara ta întreci Prutul în bogăție. Aci o jumătate de copeică produce șapte măsuri de grâu, ceea ce cu greu s-ar vedea între granițele tale nisipoase. În anii roditori, ovăzul, secara, grâul dau unsprezece măsuri, iar meiul peste douăsprezece. Tu ce poți avea mai mult, de te lauzi cu protecția Cererei, decât că în țările tale crește zahărul? Aci iapa adesea fată doi mânzi și oaia trei miei deodată, iar vaca tânără de trei ani fată un vițel. Și pe tine, Bârlade, râu roditor, nu pot să nu te amintesc: e greu de uitat cum curgi în bogăție îmbelșugată, ducând cu unda ta miere și lapte, desfătări ca în Rai. Mai departe, ei văd și păduri, și pe unde curg râurile, șesuri întinse, și, când aplecară ochii, văzură o țară, cum ar fi o grădină înflorită cultivată între gardurile ei cu patru laturi. Privind spre răsărit, se minunară de așa țară cu câmpii pline de flori, asemenea Raiului. Acum nădejdea în prinderea pradei bogate se schimbă, altă dorință le umple sufletul.

Privesc locurile și apoi pornesc mai departe de-a lungul râului, și acum, ieșind din ceața munților, dau de câmpiile curate. Aci, deodată, cățeaua latră cu glasul ei obișnuit, și toți împreună se reped la sunetul cunoscut. Pe stânga râului se află o pădurice foarte deasă, încunjurată de jur împrejur de șanțuri; acolo, zimbrul, obosit și fără puteri după atâta trude, se odihnea liniștit, dar nările cățelei agere nu-l pierdură nici aci. Acolo tinerimea dornică de pradă îl înconjură, ca și cum tunurile dese ar fi fost îndreptate asupra lui. Animalul simte din instinct că i-a venit ultima clipă a vieții și nu iese din desigur în câmp. Atunci tineretul năvălește asupra lui cu unelte de fier, unii cu topoare ungurești, alții cu lăncii de Rohatyn, și acoloucid zimbrul. *O! tineri – strigă Dragoș – aci e patria noastră, nu mai e nevoie să ne*

sfătuim, eu nu mă mai întorc înapoi de aici. Voi restabili locuințele strămoșilor noștri. Chiar acum jur că o voi face și trimit de veste acasă. Iar care dintre voi gândește altfel îl trimit îndată înapoi. Toți strigară: Îți jurăm că și noi vom locui aci cu tine pe veci!

Capul zimbrului îl așezară pe un stâlp, ca un semn aducător de bine, și Boureni a fost întâiul sat după această ispravă, căci zimbrul se numește pe moldovenește bour. De aci și țara are drept pecetie un cap de zimbru, și pe acel loc ei întemeiară cel dintâi sat și-i dau numele Boureni de la bour. Cățeaua, obosită sau rănită în desiș de către fiara slăbită de puteri, după atâta muncă alergă încălzită la apă, dar după ce bău, crăpă acolo istovită. Dându-se acestui râu pe vecie numele de Moldova, de la Molda, el a păstrat și azi numele dintâi. Izvoarește din apropierea Maramureșului, tot din Munții Carpați, și se varsă în Siret lângă Roman. Râul Moldova a dat un nume veșnic și țării, și poporului: de la Moldova este și moldoveanul.

(Miron Costin, *Despre al doilea descălecat al Moldovei și Munteniei după alungarea tătarilor*, în *Poema polonă*, 1684)

B.

„Nu era ușor să ajungi la Cayenne. Știau încotro trebuie să se îndrepte: dar munți, fluvii, prăpăstii, bandiți și sălbatici alcătuiau în toate părțile niște cumplite obstacole. Caii le-au murit de oboseală, merindele s-au isprăvit; o lună întreagă s-au hrănit cu fructe sălbatice. Ajunseră în sfârșit la un râu care curgea printre cocotieri. Vederea acestora îi învioră și le dădu speranță.

Cacambo, care avea întotdeauna, ca și baba, sfaturi bune la îndemână, îi spuse lui Candid:

– Suntem istoviți, nu mai putem umbla. Uite colo pe mal o luntre, s-o umplem cu nuci de cocos, să ne suim în ea și să ne lăsăm în voia apei; un râu duce întotdeauna undeva unde sunt oameni. Dacă n-om găsi lucruri plăcute, o să găsim în orice caz lucruri noi.

– Da, să mergem, zise Candid, și Providența să ne ajute!

Merseră așa câteva leghe printre maluri când înflorise, când sterpe, când netede, când râpoase. Râul se făcea tot mai lat. De la o vreme se pierdu pe sub o boltă de stânci înfiorătoare care se înălțau până la cer. Cei doi călători se lăsară cu îndrăzneală duși de valuri pe sub acea boltă. Fluviul, care aici se îngustase, îi purtă cu o repeziciune și un zgomot cumplit. După douăzeci și patru de ceasuri văzură iar lumina zilei; luntrea lor însă se sparse de stânci; trebuiră să se târască din piatră în piatră o bună bucată de drum; în sfârșit în fața lor se deschise o zare nemăsurată, mărginită de niște munți de neurcat. Locurile din preajmă erau cultivate și pentru plăceri și pentru nevoi; pretutindeni ceea ce era de folos era și plăcut. Drumurile erau înșesate sau mai degradă împodobite de trăsuri care erau făcute dintr-un material strălucitor și în care ședeau bărbați și femei de-o frumusețe ciudată; la trăsuri erau înhămate niște oi roșii care alergau mai iute decât cei mai frumoși cai din Andaluzia, din Tetuan și din Maquinez.

– Asta-i o țară, zise Candid, mai strășnică decât Westfalia.

Intrară în cel dintâi sat pe care-l întâlniră în drum. La marginea satului câțiva copii îmbrăcați în haine de brocart aurit, toate rupte, se jucau în bombițe. Cei doi călători din cealaltă parte a lumii se opriră și se uitară cu plăcere la dâșii: bombițele erau destul de mari, galbene, roșii, verzi, și aruncau sclipiri neobișnuite. Călătorii luară în mâini câteva din ele; toate erau numai aur, numai smaralde și rubine, dintre care chiar unul singur ar fi alcătuit cea mai frumoasă podoabă a tronului marelui Mogol¹.

– Băieții aceștia, zise Cacambo, trebuie să fie copiii regelui.

În clipa asta veni învățătorul satului și-i chemă la școală.

– Asta, spuse Candid, trebuie să fie magistrul familiei regale.

Golănașii lăsară jocul și aruncară pe jos bombițele. Candid le culege, fuge după învățător și i le întinde respectuos, dându-i să înțeleagă prin semne că altelele lor regale și-au uitat aurul și pietrele scumpe. Învățătorul satului, zâmbind, le luă și le zvârli pe jos, se uită o clipă foarte mirat la Candid și își văzu de drum.

Călătorii culeseră iar de pe jos aurul, rubinele și smaraldele.

– Ce-o fi și asta? strigă Candid. Strașnic de binecrescuți trebuie să mai fie copiii de regi în țara asta dacă sunt învățați să disprețuiască aurul și pietrele scumpe!

Cacambo era și el tot așa de mirat ca și Candid. Ajunseră la o casă. Era clădită ca un palat din Europa. O mulțime de oameni erau la ușă și încă și mai mulți înăuntru. Se auzea o muzică foarte plăcută și mirosea a mâncare bună.

¹ Titlu dat împăraților mogoli, urmași ai lui Tamerlan.

Cacambo se apropie de ușă și auzi vorbindu-se peruviana; asta era și limba lui; doar toată lumea știe că era din Tucuman, dintr-un sat în care numai limba asta se vorbea.

– Am să vă slujesc de tâlmaci, spuse el lui Candid; hai să intrăm, că e un birt.

Cum au intrat i-au și întâmpinat doi chelneri și două chelnerițe îmbrăcați toți în haine muiate în fir și cu părul strâns în panglici și îi poftiră să se așeze la masă. S-au servit patru supe felurite, fiecare cu câte doi papagali fripți, un condor rasol, care cântărea vreo două sute de livre, apoi două maimuțe fripte foarte gustoase, trei sute de colibri pe o farfurie și șase sute de păsări-muște pe alta; apoi urmară niște tocane strașnice și niște prăjituri minunate; toate în farfuriu lucrate dintr-un soi de cristal de stâncă. Chelnerii și chelnerițele birtului turnau de băut tot felul de licori făcute din trestie de zahăr.

Mesenii erau în cea mai mare parte negustori și cărauși, toți foarte politicoși. Puseră câteva întrebări lui Cacambo, cu cea mai mare discreție, și răspunseră la întrebările acestuia în așa fel încât să fie mulțumit.

După ce isprăviră de mâncat, Cacambo se gândi, ca și Candid, că o să-și plătească bine partea aruncând pe masă două bucăți de aur din cele pe care le adunase de pe jos; hangiul și hangița izbucniră în râs ținându-se de coaste. Când sfârșiră cu râsul, hangiul le spuse:

– Acuma am văzut, domnilor, că sunteți străini. Noi pe-aici nu prea suntem obișnuiți cu străini. Iertați-ne că am început să râdem când ați vrut să ne plătiți cu pietricele de astea care se găsesc la noi pe toate drumurile. Desigur că n-aveți monedă de-a noastră, dar nici n-aveți aici nevoie de bani ca să stați la masă. Toate hanurile au fost înființate ca să fie de folos negustorilor și sunt plătite de stat. Aici ați mâncat mai prost fiindcă e sat; în altă parte însă o să fiți primiți așa cum se cuvine.

Cacambo traducea ce spunea hangiul, iar Candid asculta și el cu aceeași admirație și cu aceeași uimire cu care prietenul său Cacambo traducea.

– Ce țară o fi asta, se întrebau ei unul pe altul, de care nimeni pe pământ nu știe și în care natura e așa de deosebită față de natura de la noi? Desigur că asta e țara în care toate merg bine; fiindcă trebuie să fie pe undeva și o țară de felul acesta. Și, orice ar fi zis maestrul Pangloss, eu de multe ori mi-am dat seama că în Westfalia toate mergeau prost.”

(Voltaire, *Sosirea lui Candid și a valetului său în Eldorado și ce-au văzut acolo*, în *Candid sau Optimistul*, 1759, traducere de Al. Philippide)

Subiectul I

30 de puncte

Răspunde, pe foaia de concurs, la fiecare din următoarele cerințe:

1. Explică hotărârea lui Dragoș de a se aventura în adâncimile munților. **6 puncte**
2. Ilustrează reacțiile pe care noul ținut descoperit i le provoacă lui Candid și însoțitorului acestuia. **6 puncte**
3. Prezintă rolul descrierii în cele două fragmente de texte citate. **6 puncte**
4. Comentează particularitatea spațiului surprins în următorul fragment: „Și când se arată totuși maluri joase la vaduri, ele sunt asemenea labirintelor de grădini pe ape, sau asemenea sprâncenelor sublime de pe fruntea veselă a regelui slăvit, cu fruntea senină ca cerul! Dacă zeițele din fabulele grecești ar fi aflat de aceste ținuturi, ar fi venit desigur aci din Olimpul lor. Peste tot, câmpii mănoase, pășuni întinse; care alte pământuri în lume se pot asemăna cu acestea?” **6 puncte**
5. Evidențiază comparativ modul de tratare a mitului *bunului sălbatic*, prin raportare la contextul cultural și ideologic specific epocii căreia îi aparține fiecare dintre textele citate. **6 puncte**

Notă!

Niciun răspuns nu va depăși 100 de cuvinte.

Subiectul al II-lea

35 de puncte

Imaginează-ți că ești **un locuitor din Eldorado**. Redactează, în 150-300 de cuvinte, două secvențe din memorialul unei călătorii întreprinse de tine în Țările Române, în perioada veche.

În prima secvență, vei integra o relatare anecdotică. În cea de-a doua secvență, vei dezvolta o reflecție pe tema experienței vizitei tale și a impresiilor/emoțiilor/sentimentelor pe care aceasta ți le-a stârnit.

Notă: Pentru conținut, se acordă 25 de puncte. Pentru redactare, se acordă 10 puncte, dacă eseul se încadrează în limita de cuvinte indicate și respectă subiectul propus: organizarea ideilor în scris **2 puncte**; abilități de analiză, de interpretare și de argumentare **3 puncte**; utilizarea limbii literare **2 puncte**; ortografia și punctuația **2 puncte**; așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea **1 punct**.

Subiectul al III-lea

35 de puncte

Scrive un eseu, de 600-900 de cuvinte, despre *existența unei patrii ideale*, pornind de la cele două fragmente citate și valorificând experiențele tale culturale.

Notă! În elaborarea eseului, vei respecta structura textului de tip argumentativ: *ipoteza*, constând în *formularea tezei/a punctului de vedere* cu privire la temă, *argumentația* (cu 4 argumente/raționamente logice/exemple concrete etc.) și *concluzia/sinteza*.

Notă! Pentru conținut, se acordă 25 de puncte. Pentru redactare, se acordă 10 puncte, dacă eseul se încadrează în limita de cuvinte indicate și respectă subiectul propus: organizarea ideilor în scris **2 puncte**; abilități de analiză, de interpretare și de argumentare **3 puncte**; utilizarea limbii literare **2 puncte**; ortografia și punctuația **2 puncte**; așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea **1 punct**.